

KOMMISSIONENS YTTRANDE

av den 3 maj 2002

inom ramen för rådets direktiv 73/23/EEG om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektrisk utrustning avsedd för användning inom vissa spänningsgränser

Bärbara belysningsarmaturer som kan verka tilldragande på barn

(2002/C 112/02)

(Text av betydelse för EES)

I. Inledning

1. Detta yttrande grundar sig på rådets direktiv 73/23/EEG av den 19 februari 1973 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektrisk utrustning avsedd för användning inom vissa spänningsgränser ⁽¹⁾. Det rör tillämpningen av artiklarna 1, 2, 5 och 9 i nämnda direktiv.
2. Detta yttrande berör problem som framkommit när det gäller bärbara belysningsarmaturer som kan verka tilldragande på barn ⁽²⁾.
3. Kommissionen har fått in formella anmälningar från medlemsstaterna om fler än tjugo åtgärder som sedan 1999 vidtagits för att begränsa utsläppandet på marknaden av bärbara belysningsarmaturer som kan verka tilldragande på barn, varvid det säkerhetsförfarande som beskrivs i direktivet har använts. I allmänhet hade de belysningsarmaturer som dessa åtgärder rörde en märkspänning som översteg 24 V. Genom detta yttrande vill kommissionen klargöra hur direktivet skall tillämpas på dessa produkter när det gäller risken för elektrisk chock.
4. Frågan om en belysningsarmatur skall anses vara "tilldragande på barn" måste avgöras genom en bedömning från fall till fall, där man tar hänsyn till de särskilda egenskaperna hos varje produkt.

II. Bedömning av säkerheten hos bärbara belysningsarmaturer som kan verka tilldragande på barn mot bakgrund av direktiv 72/23/EEG

5. Följande två grundläggande former för strömtillförsel finns att ta ställning till när det gäller bärbara belysningsarmaturer som kan verka tilldragande på barn:

⁽¹⁾ EGT L 77, 26.3.1973, senast ändrat genom direktiv 93/68/EEG (EGT L 220, 30.8.1993, s. 1).

⁽²⁾ I Europeisk standard EN 60598-2-10 "Belysningsarmaturer – Del 2-10: Särskilda krav – Bärbara belysningsarmaturer för barn" definieras en belysningsarmatur som kan verka tilldragande på barn enligt följande: "En belysningsarmatur som inte vid normal användning kan flyttas från en plats till en annan medan den fortfarande är ansluten till strömtillförseln och som är utformad så att den föreställer en modell eller en person eller ett djur, så att det som en följd av utformningen och de material som används kan uppfattas som en leksak av ett barn." Exempel på sådana belysningsarmaturer är t.ex. nattlampor med glödlampor som modeller av personer, djur, byggnader, bilar eller tåg med invändiga eller utvändiga glödlampor. Denna definition är för närvarande föremål för en revidering inom ramarna för den europeiska standardiseringsprocessen.

- a) Via en kabel med elektrisk strömförsörjning direkt från vägguttaget (den nominella spänningen i uttag i hemmet är 230 V för växelström enligt europeisk standard HD 472 S1:1989 och HD 472 S1:1989/A1:1995).
- b) Via en kabel med en strömtillförsel på under 24 V, som normalt tillförs ström genom en transformator med vilken den normalt bildar en integrerad enhet, så att den direkt kan anslutas till 230 V-uttaget via transformatorn. Både transformatorn och kabeln levereras med belysningsarmaturen.

I artikel 1 i direktiv 73/23/EEG anges att direktivet omfattar elektrisk utrustning som konstruerats för användning med en märkspänning på mellan 50 V och 1 000 V när det gäller växelström.

6. Direktiv 73/23/EEG omfattar alltså följande:

- a) Belysningsarmaturer enligt den första konfigurationen (se punkt 5 a).
- b) Endast transformatorn enligt den andra konfigurationen (se punkt 5 b) när belysningsarmaturen och transformatorn inte är permanent sammankopplade med varandra.
- c) Både transformatorn och belysningsarmaturen enligt den andra konfigurationen (se punkt 5 b) när transformatorn och belysningsarmaturen är permanent sammankopplade med varandra.

7. Detta yttrande berör endast sådana belysningsarmaturer som kan verka tilldragande på barn och som avses i punkt 6 a och c.**8. I artikel 2.2 i direktiv 73/23/EEG hänvisas till en förteckning över säkerhetskrav i bilaga I till direktiv 73/23/EEG. I bilaga I.3 c beskrivs ett av de viktigaste säkerhetskraven på följande sätt:**

"Tekniska åtgärder skall fastställas i överensstämmelse med punkt 1 för att säkerställa att den elektriska utrustningen inte skall utsätta människor, husdjur och egendom för fara vid överbelastningsförhållanden om kan förutses."

9. Vid normal användning kan bärbara belysningsarmaturer lätt flyttas från en plats till en annan medan de fortfarande är anslutna till strömtillförseln. Som en följd av att belysningsarmaturerna kan verka tilldragande på barn anses det att barn kanske kan komma att röra och flytta sådana produkter trots att de inte är konstruerade eller uttryckligen avsedda för lek. Om dessa produkter inte framställs som konstruerade eller uttryckligen avsedda för att användas som leksak av barn yngre än 14 år, anses de inte vara leksaker och omfattas därför inte av rådets direktiv 88/378/EEG⁽¹⁾ om leksakers säkerhet⁽²⁾. En förutsägbar mekanisk överlastning av belysningsarmaturen skulle kunna inträffa om sådana belysningsarmaturer hanteras av barn. Detta i sin tur skulle kunna leda till att strömförande delar blir direkt åtkomliga.
10. För att uppfylla kraven i direktiv 73/23/EEG (se punkt 8) måste tillverkaren utföra en riskbedömning för att försäkra sig om att risken för en elektrisk chock i samband med förutsägbar användning av belysningsarmaturen är acceptabel.
11. Det är viktigt att notera att det för föremål som är avsedda för barns lek (leksaker) har införts en spänningsgräns på 24 V i direktiv 88/378/EEG (leksaker-direktivet) i syfte att minska risken för elektrisk chock.
- Enligt den europeiska standarden EN 60598-2-10 "Belysningsarmaturer – Del 2-10: Särskilda krav – Bärbara belysningsarmaturer för barn" krävs också att spänningen inte överstiger 24 V.
12. Som en följd av den tidigare nämnda riskbedömningen måste tillverkaren vidta åtgärder för att försäkra sig om att risken för elektrisk chock i samband med förutsägbar

användning av belysningsarmaturer som verkar tilldragande på barn hanteras på lämpligt sätt, genom att göra något av följande:

- a) Tillverkaren kan använda en stickkontakt med integrerad transformator eller på något liknande sätt försäkra sig om att spänningen i nämnda belysningsarmatur inte överstiger 24 V.

Bärbara belysningsarmaturer som kan verka tilldragande på barn kan genom en kabel som försörjs med mindre än 24 V när det gäller växelström, genererad av en transformator, som är sammanbyggd med en stickkontakt för ett 230 V-uttag således överensstämma med de väsentliga kraven i direktiv 73/23/EEG (se punkt 8). Detta kan uppnås genom att den relevanta europeiska standarden EN 60598-2-10 tillämpas på belysningsarmaturen och den relevanta harmoniserade europeiska standarden (EN 61558-serien) på transformatorn.

- b) Det kan också finnas annan teknik som kan användas när det gäller belysningsarmaturer som har en spänning högre än 24 V och som kan verka tilldragande på barn, för att belysningsarmaturerna skall uppfylla de väsentliga säkerhetskraven i direktiv 73/23/EEG. I sådana fall måste särskilda försiktighetsåtgärder vidtas, där lämpliga säkerhetskoncept och testmetoder ingår, för att man skall kunna undvika att strömförande delar blir direkt åtkomliga under förutsägbara omständigheter där överbelastning kan inträffa. Detta måste beskrivas i den tekniska dokumentationen.

13. Medlemsstaternas myndigheter bör beakta detta yttrande i samband med marknadsövervakningen.

⁽¹⁾ Direktiv 88/378/EEG av den 3 maj 1988 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om leksakers säkerhet.

⁽²⁾ I artikel 1 i direktiv 88/378/EEG definieras leksaker som "alla produkter eller material som utformats eller är klart avsedda som leksaker för barn under 14 år".